Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

6.11.2026
Dnro 85/12/2026

**Eduskunta**
**Hallintovaliokunta**
HaV@eduskunta.fi

**Asia:** HE 165/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisilain 2 luvun, Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdystä sopimuksesta annetun lain ja Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain muuttamisesta
**Viite:** Lausuntopyyntö: Hallintovaliokunta tiistai 10.11.2026 klo 12.45 / HE 165/2026 vp

**Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry:n lausunto:**

**Yleistä**

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry pitää esityksen tavoitetta poliisin toimintakyvyn parantamisesta sekä uusiin ja teknologisesti kehittyviin turvallisuusuhkiin vastaamisesta perusteltuna ja kannatettavana.

SPJL on jo esityksen valmisteluvaiheessa kiinnittänyt huomiota erityisesti ehdotettujen muutosten henkilöstö- ja resurssivaikutuksiin, koulutustarpeeseen sekä poliisimiesten oikeudelliseen vastuuseen. SPJL katsoi tuolloin, ettei esityksessä ollut riittävästi huomioitu muutosten vaikutuksia henkilöstöresursseihin, koulutukseen eikä oikeudelliseen vastuuseen (*lausunto sisäministeriölle 15.5.2026, Dnro 39/12/2026*).

SPJL toteaa, että nämä huomiot ovat edelleen olennaisia arvioitaessa ehdotetun sääntelyn vaikutuksia ja sen käytännön toimeenpanon edellytyksiä.
Uusien toimivaltuuksien käyttöönottoa ei voida arvioida erillään niiden edellyttämästä henkilöstöstä, koulutuksesta, jatkuvasta harjoittelusta, välineistöstä, työturvallisuudesta ja oikeudellisesta tuesta. SPJL:n näkemyksen mukaan tämä johtaa tilanteeseen, jossa lainsäädännöllinen toimivaltuus ja tosiasiallinen operatiivinen suorituskyky eivät vastaa toisiaan.
Lainsäädännöllisen toimivallan laajentaminen ei sellaisenaan paranna poliisin tosiasiallista toimintakykyä, ellei samalla turvata toimivallan asianmukaisen ja turvallisen käyttämisen edellyttämiä resursseja.

**1. Henkilöstö- ja taloudelliset vaikutukset**

SPJL kiinnittää erityistä huomiota esityksen henkilöstö- ja taloudellisten vaikutusten arviointiin.
SPJL totesi jo valmisteluvaiheessa antamassaan lausunnossa, että vaikka muutosten ei arvioitu lisäävän työmäärää, niiden toimeenpanon arvioitiin samanaikaisesti edellyttävän merkittävää koulutusta, jatkuvaa harjoittelua sekä useiden henkilötyövuosien sitoutumista koulutukseen. SPJL katsoi tämän vähentävän operatiiviseen toimintaan käytettävää työaikaa ja lisäävän henkilöstön kokonaiskuormitusta (*lausunto sisäministeriölle 15.5.2026, Dnro 39/12/2026*).
Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä arvioidaan ampuma-aseiden ja niihin liittyvien laitteiden hankintakustannusten olevan noin 169 000 euroa kertaluonteisesti sekä harjoittelusta ja ampumatarvikkeista aiheutuvien jatkuvien kustannusten noin 195 000 euroa vuodessa. Lisäksi säännöllisen harjoittelun arvioidaan edellyttävän useita henkilötyövuosia, vaikka koulutusajan kustannuksia ei ole tässä vaiheessa kyetty arvioimaan. Tästä huolimatta esityksen mukaan lisämäärärahatarvetta valtion talousarvioon ei aiheudu, vaan kustannukset katetaan poliisin olemassa olevista resursseista. SPJL pitää vaikutusarviointia tältä osin ristiriitaisena ja puutteellisena.

Se, että uuden toiminnan kustannukset katetaan poliisin olemassa olevista määrärahoista, ei merkitse sitä, ettei sääntelyllä olisi taloudellisia tai henkilöstövaikutuksia. Käytännössä tämä merkitsee resurssien kohdentamista uudelleen poliisin muun toiminnan sisältä.
SPJL pitää välttämättömänä, että uuden sääntelyn tosiasialliset henkilötyövuosi- ja kustannusvaikutukset arvioidaan asianmukaisesti ja että poliisille osoitetaan tehtävien edellyttämä rahoitus. Muussa tapauksessa vaarana on, että uusien toimivaltuuksien toteuttaminen heikentää poliisin edellytyksiä huolehtia muista lakisääteisistä tehtävistään. Tämän vuoksi hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa tulisi kuvata, mistä poliisin tehtävistä, toiminnasta tai muista hankinnoista uuden toimivaltuuden vaatimat resurssit käytännössä otetaan, jos poliisille ei osoiteta vastaavaa lisärahoitusta.

**2. Koulutus ja toimintakyvyn ylläpitäminen**

SPJL on Suomen ja Ruotsin raja-alueen poliisiyhteistyötä koskevissa aikaisemmissa kannanotoissaan korostanut koulutuksen ja käytännön harjoittelun ratkaisevaa merkitystä vaativissa ja korkean riskin poliisitehtävissä. SPJL on pitänyt olennaisena sitä, että koulutus antaa riittävät valmiudet toimia myös tosiasiallisissa kiireellisissä tilanteissa ja että osaamisen ylläpitämisestä huolehditaan jatkuvalla koulutuksella ja harjoittelulla (*lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle 13.2.2024*)

Nyt käsiteltävänä oleva Suomen ja Ruotsin raja-alueen poliisiyhteistyötä koskeva muutos on sinänsä rajattu, mutta tästä huolimatta ehdotettavien toimivaltuuksien osalta koulutuksessa ei ole kyse ainoastaan teknisen laitteen käytön hallitsemisesta.
Toimivaltuuksia käyttävän poliisimiehen tulee kyetä arvioimaan muun muassa toimivaltuuden käytön oikeudelliset edellytykset, voimakeinojen ja ampuma-aseen käytön edellytykset sekä suhteellisuusperiaatteen ja vähimmän haitan periaatteen asettamat vaatimukset. Samalla on kyettävä arvioimaan toimenpiteestä sivullisille sekä muulle ympäristölle aiheutuvat riskit.
Esityksen mukaan tehtävässä voidaan käyttää myös Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen henkilöstöä rajatuissa tilanteissa poliisin teknisen laitteen käyttäjinä. Päätösvalta ja vastuu toimivaltuuden käyttämisen edellytysten arvioinnista säilyisivät kuitenkin poliisilla. Tämä korostaa entisestään poliisin koulutuksen merkitystä. Koulutuksen tulee olla laadultaan ja määrältään oikeassa suhteessa toimivaltuuksien vaativuuteen ja niiden käyttöön liittyviin riskeihin.
Lisäksi on huomioitava, ettei kyse ole vain kertaluonteisesta peruskoulutuksesta. Vaativan operatiivisen suorituskyvyn ylläpitäminen edellyttää säännöllistä harjoittelua.
Koulutukseen ja harjoitteluun käytetty työaika on osa toimivaltuuden käyttöönoton todellista henkilöstökustannusta, ja sen vaikutukset poliisin operatiiviseen toimintaan tulee ottaa huomioon sekä vaikutusarvioinnissa että toiminnan resursoinnissa.

**3. Työturvallisuus**

SPJL on aikaisemmassa Suomen ja Ruotsin raja-alueen poliisiyhteistyötä koskevassa lausunnossaan korostanut, että vaativissa ja korkean riskin poliisitehtävissä henkilöstön työturvallisuus edellyttää muun muassa riittävää koulutusta, yhtenäisiä toimintatapoja ja yksiselitteisiä johtamisjärjestelyjä (*lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle 13.2.2024*).
SPJL katsoo näiden lähtökohtien soveltuvan myös nyt ehdotettaviin toimivaltuuksiin.
Miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan puuttuminen teknisellä laitteella, voimakeinolla tai ampuma-aseella voi muodostaa uudenlaisia riskejä henkilöstölle ja sivullisille. Riskit voivat liittyä paitsi käytettävään torjuntakeinoon myös torjuntatoimien kohteena olevan kulkuneuvon käyttäytymiseen ja torjunnan seurauksiin.
Työnantajan tulee tästä syystä huolehtia siitä, että tehtäviin liittyvät vaarat ja haittatekijät arvioidaan asianmukaisesti ja että henkilöstöllä on käytettävissään tehtävien turvallisen suorittamisen edellyttämä koulutus, harjoittelu, ohjeistus, varustus ja muut suojaavat toimenpiteet.
SPJL pitää tärkeänä, että työturvallisuutta koskeva arviointi tehdään ennen uusien toimivaltuuksien laajamittaista operatiivista käyttöönottoa.

**4. Poliisimiehen oikeudellinen vastuu ja oikeusturva**

Ehdotettu sääntely korostaa yksittäisen poliisimiehen oikeudellisen harkinnan merkitystä.

SPJL on valmisteluvaiheessa antamassaan lausunnossa kiinnittänyt huomiota siihen, että toimivaltuuksien laajeneminen erityisesti voimakeinojen ja ampuma-aseen käytössä edellyttää vaativaa ja nopeaa harkintaa tilanteissa, joissa käytettävissä oleva tieto voi olla rajallista ja tilanne nopeasti muuttuva. SPJL on katsonut tämän lisäävän poliisimiehen oikeudellista vastuuta sekä rikos- ja vahingonkorvausvastuuseen liittyviä riskejä (*lausunto sisäministeriölle 15.5.2026., Dnro 39/12/2026*).

Myös aikaisemmassa raja-alueen poliisiyhteistyötä koskevassa lausunnossa SPJL on korostanut virkamiehen oikeusturvaa sekä tarvetta ratkaista oikeudelliseen vastuuseen ja oikeudellisen avun saatavuuteen liittyvät kysymykset ennakolta (*lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle 13.2.2024*).

SPJL kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että ehdotuksessa miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan puuttumisen edellytyksenä oleva välttämättömyyskynnys muutettaisiin tarpeellisuuskynnykseksi. Muutos mahdollistaa toimivaltuuden käyttämisen nykyistä aikaisemmassa vaiheessa ja korostaa yksittäisen poliisimiehen oikeudellisen harkinnan, riittävän koulutuksen sekä valtakunnallisesti yhdenmukaisten ja täsmällisten toimintaohjeiden merkitystä.

SPJL pitää tämän vuoksi välttämättömänä, että toimivaltuuksien käytöstä annetaan valtakunnallisesti yhdenmukaiset ja riittävän täsmälliset ohjeet. Henkilöstön koulutuksessa tulee puolestaan varmistaa, että toimivaltuuksien käytön oikeudelliset edellytykset tunnetaan ja että niitä osataan soveltaa myös nopeasti kehittyvissä tilanteissa.

Työnantajan tulee lisäksi varmistaa, että henkilöstöllä on asianmukainen oikeudellinen tuki tilanteissa, joissa toimivaltuuksien käyttö tulee jälkikäteen arvioitavaksi esimerkiksi rikos-, vahingonkorvaus- tai virkavastuun näkökulmasta.

Vaativien uusien toimivaltuuksien käyttöönottoon liittyvää oikeudellista riskiä ei voida jättää yksittäisen poliisimiehen kannettavaksi ilman riittävää koulutusta, ohjeistusta ja työnantajan oikeudellista tukea.

**5. Viranomaisten välinen yhteistyö sekä johtamis- ja vastuusuhteet**

SPJL on aikaisemmissa lausunnoissaan korostanut selkeiden johtamis- ja vastuusuhteiden merkitystä vaativassa poliisitoiminnassa. SPJL on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että päätöksenteon ja siihen liittyvän vastuun tulee kohdentua yksiselitteisesti ja että yhteistyöhön osallistuvilla viranomaisilla tulee olla yhteensopivat toimintatavat. Samaa periaatetta tulee noudattaa nyt ehdotettavassa viranomaisyhteistyössä.

Kuten esityksessä todetaan, perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut, että lähtökohtaisesti poliisille kuuluvien tehtävien ja toimivaltuuksien osoittaminen muulle viranomaiselle on poikkeuksellista ja edellyttää erityisiä perusteita (PeVL 67/2016 vp). SPJL pitää perusteltuna sitä, ettei Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen virkamiehelle annettaisi itsenäistä poliisitoimivaltuutta, vaan toimivaltuuden käytön edellytysten arviointi ja sitä koskeva päätöksenteko säilyvät poliisilla ja että Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen virkamies voisi käyttää poliisin teknistä laitetta vain päällystöön kuuluvan poliisimiehen määräyksestä sekä poliisimiehen välittömässä ohjauksessa ja valvonnassa.

SPJL pitää lisäksi tärkeänä esityksen lähtökohtaa, jonka mukaan toisen viranomaisen käyttäminen olisi sidottu nimenomaan välttämättömyysedellytykseen; järjestelyä ei voitaisi perustella yksinomaan tarkoituksenmukaisuudella, taloudellisuudella tai poliisin henkilöstöresurssien säästämisellä. Käytännön toimeenpanossa on varmistettava, että johtamis-, ohjaus-, valvonta- ja vastuujärjestelyt ovat kaikissa tilanteissa yksiselitteiset.

**Lopuksi**

SPJL pitää poliisin toimintakyvyn kehittämistä miehittämättömien kulkuneuvojen aiheuttamiin uhkiin vastaamiseksi tarpeellisena. Poliisin toimivaltuuksien tulee vastata turvallisuusympäristön ja teknologian kehitystä.

SPJL korostaa, että esityksen tavoitteiden toteutuminen käytännössä edellyttää toimivaltuuksien lisäksi tosiasiallista operatiivista suorituskykyä.

Jos uuden sääntelyn toimeenpano edellyttää uusia välineitä, jatkuvaa harjoittelua, merkittävää koulutusta ja useiden henkilötyövuosien työpanosta, kyse on tosiasiallisesta lisäresurssitarpeesta. Tämä tarve tulee tunnistaa esityksen vaikutusarvioinnissa ja huomioida poliisin rahoituksessa.

Uusien lakisääteisten tehtävien ja toimivaltuuksien edellyttämiä resursseja ei tule rahoittaa heikentämällä poliisin mahdollisuuksia hoitaa muita lakisääteisiä tehtäviään.

Edellä todetun perusteella SPJL pitää välttämättömänä, että esityksen toimeenpanossa:

1. poliisille turvataan riittävä ja tosiasiallista kustannustasoa vastaava rahoitus uusien toimivaltuuksien edellyttämään koulutukseen, välineistöön, harjoitteluun ja toimintakyvyn ylläpitämiseen,
2. uusien tehtävien tosiasiallinen henkilötyövuosivaikutus selvitetään ja huomioidaan resursoinnissa siten, ettei koulutus ja harjoittelu heikennä poliisin muiden lakisääteisten tehtävien hoitamista,
3. toimivaltuuksien käyttöä varten laaditaan valtakunnallisesti yhdenmukaiset ja riittävän täsmälliset toimintaohjeet,
4. tehtäviin liittyvät työturvallisuusriskit arvioidaan asianmukaisesti ennen toimivaltuuksien laajamittaista operatiivista käyttöönottoa,
5. henkilöstölle turvataan riittävä oikeudellinen tuki toimivaltuuksien käyttöön liittyvissä rikos-, vahingonkorvaus- ja virkavastuuta koskevissa tilanteissa,
6. viranomaisten väliset toimivalta-, johtamis-, ohjaus-, valvonta- ja vastuusuhteet määritellään yksiselitteisesti ennen käytännön toiminnan aloittamista, sekä
7. sääntelyn henkilöstö-, resurssi-, työturvallisuus- ja oikeusturvavaikutuksia seurataan ja arvioidaan järjestelmällisesti sääntelyn voimaantulon jälkeen.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry





Jonne Rinne
puheenjohtaja

Rita Ridanpää
lakimies

liitteet:

- lausunto sisäministeriölle 15.5.2026, Dnro 39/12/2026
- lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle 13.2.2024

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

Helsinki
39/12/2026
15.05.2026

Sisäministeriö

**Asia:** **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi poliisilain 2 luvun, Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdystä sopimuksesta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta ja puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 2 §:n muuttamisesta.**

**Viite:** Lausuntopyyntö 30.04.2026

**Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry:n (SPJL) lausunto:**

**Yleistä**

Esityksen tavoitteet poliisin toimintakyvyn parantamisesta ja vastaamisesta uusiin turvallisuusuhkiin ovat kannatettavia. Liiton näkökulmasta esityksessä ei kuitenkaan ole riittävästi huomioitu muutosten vaikutuksia henkilöstöresursseihin, koulutustarpeeseen eikä oikeudelliseen vastuuseen.

**Erityistä**

Esityksen mukaan muutokset eivät lisää työmäärää, mutta edellyttävät merkittävää koulutusta, jatkuvaa harjoittelua sekä useiden henkilötyövuosien sitoutumista koulutukseen. Tämä vähentää operatiiviseen toimintaan käytettävää työaikaa ja lisää henkilöstön kuormitusta. Lisäksi tehtävien vaativuus kasvaa, kun toiminta laajenee teknisesti monimutkaisiin tilanteisiin ja edellyttää uutta osaamista sekä nopeaa tilannearviointia. Henkilöstön näkemyksen mukaan kokonaiskuormitus ja työn vaativuus kasvavat selvästi.

Taloudellisten vaikutusten osalta esityksessä todetaan, ettei lisämäärärahatarvetta synny, vaikka samanaikaisesti tunnistetaan kalustohankintoja, jatkuvia harjoittelu- ja ylläpitokustannuksia sekä merkittävä koulutustarve. Liiton näkemyksen mukaan kustannus- ja resurssivaikutukset on aliarvioitu. Esityksen toimeenpano edellyttää lisärahoitusta sekä riittävien henkilöstöresurssien turvaamista, jotta koulutus ja operatiivinen toiminta voidaan yhteensovittaa ilman, että poliisin muu ydintoiminta heikkenee.

Esitys lisää olennaisesti yksittäisen poliisimiehen vastuuta. Toimivaltuuksien laajeneminen erityisesti voimakeinojen ja ampuma-aseen käytössä edellyttää vaativaa ja nopeaa harkintaa tilanteissa, joissa käytettävissä oleva tieto voi olla rajallista ja tilanteet nopeasti muuttuvia. Tämä kasvattaa merkittävästi oikeudellista vastuuta sekä siihen liittyviä riskejä, mukaan lukien rikos- ja vahingonkorvausvastuun mahdollisuus.

Asemamiehenkatu 2, FI-00520 Helsinki
+ 358 9 3484 2400
Y-tunnus 0202256-1
spjl.fi

**Lopuksi**

Edellä todetun perusteella Liitto edellyttää, että esityksen toimeenpanossa:

- varataan riittävä lisärahoitus koulutukseen, välineistöön ja toiminnan ylläpitoon,
- turvataan henkilöstöresurssit koulutuksen ja operatiivisen toiminnan yhteensovittamiseksi,
- laaditaan selkeät ja valtakunnallisesti yhtenäiset toimintaohjeet toimivaltuuksien käytöstä,
- vahvistetaan työnantajan vastuunkantoa sekä varmistetaan henkilöstölle riittävä oikeudellinen tuki, sekä
- seurataan ja arvioidaan henkilöstövaikutuksia systemaattisesti toimeenpanon aikana.

Ilman edellä mainittuja toimenpiteitä esityksen toimeenpano vaarantaa toiminnan laadun, henkilöstön jaksamisen sekä oikeusturvan.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry

Jonne Rinne
puheenjohtaja

Mika Nygård
järjestöpäällikkö

*Suomen Poliisijärjestöjen Liittoon kuuluu runsaat 11 000 jäsentä poliisista, oikeusministeriön hallinnonalalta ja hätäkeskuslaitoksesta.*

Asemamiehenkatu 2, FI-00520 Helsinki
+ 358 9 3484 2400
Y-tunnus 0202256-1
spjl.fi

99 Me turvaamme selustasi.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

**Helsinki**
**********
**13.2.2024**

**Hallintovaliokunta**

**Asia:** **Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta**

**Viite:** **Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 8.2.2024**

## Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry:n (SPJL) lausunto:

**SPJL** on lausunut raja-alueen yhteistyöstä useaan otteeseen valmistelu vaiheessa, viimeksi 18.8.2023 (lausunto liitteenä). Kyseissä lausunnossa on laajemmin kuvattu SPJL:n havaitsemia ongelmakohtia. SPJL ei vastusta rajat ylittävää yhteistyötä Ruotsin kanssa, mutta toivoo kiinnitettävän huomiota käytännön toteutukseen, jossa on havaittavissa vielä lukuisia puutteita.

Tässä lausunnossa nostamme esille isoimmat epäkohdat, joihin pitäisi löytyä vastaukset ennen konkreettisen toiminnan aloittamista. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että lainsäädännön osalta asia näyttäisi olevan paperilla kunnossa, mutta miten se käytännössä toteutuu, on jätetty sivuseikaksi.

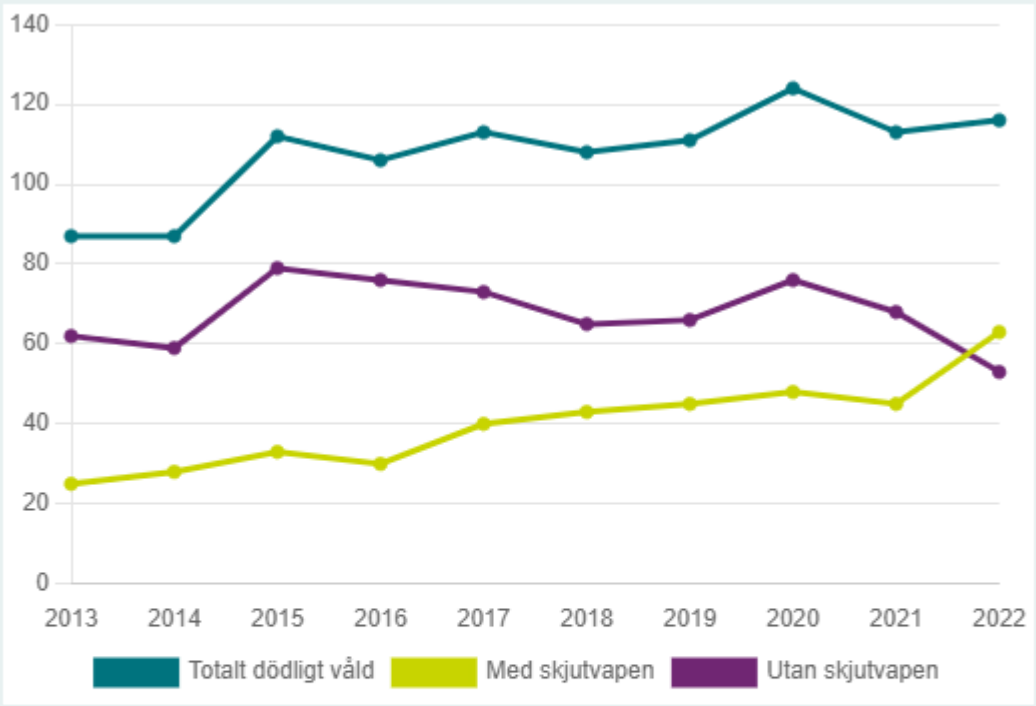
**Yleistä**

Hallituksen esityksessä todetaan, että kuinka vakavissa tilanteissa apua annettaan. Lähtökohtaisesti tilanteen tulee olla vakava rikos, johon liittyy ihmisen elämää, terveyttä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vaara. Tällä hetkellä Ruotsissa tapahtuvat aseelliset väkivallanteot ovat kasvussa. Vuonna 2021 Ruotsissa kuoli aseella tehdyissä henkirikoksissa noin neljä ihmistä miljoonaa henkeä kohden, kun vastaava luku muissa tutkimuksessa mukana olleissa Euroopan maissa on 1,6. Alla tuore tilasto aseellisen väkivallan kasvusta. (Lähde Ruotsin rikoksentorjuntaneuvosto Brå, Slutlig brottsstatistik 2022 - Brottsförebyggande rådet (bra.se) ).

Toimintaympäristön Ruotsissa voisi todeta olevan huomattavasti riskialttiimpi kuin toimintaympäristö Suomessa.

Asemamiehenkatu 2, FI-00520 Helsinki
+ 358 9 3484 2400
Y-tunnus 0202256-1
spjl.fi

99 Me turvaamme selustasi.




**116 fall av dödligt våld under 2022**

Dödligt våld med användning av skjutvapen, ökade under 2022 jämfört med 2021. Samtidigt minskade övrigt dödligt våld, och då särskilt dödligt våld i en parrelation. Bland polisregionerna har Syd haft den största ökningen under 2022 jämfört med året innan. Det visar ny statistik från Brå över konstaterade fall av dödligt våld 2022.

Kuten hallituksen esitysluonnoksesta käy ilmi, kynnys toiminnalle on asetettu erittäin korkealle. Käytännössä kyseessä tulee aina olla poliisitoiminnallisesti kiireellinen, vaativa ja korkean riskin tehtävä. Valtiosopimuksessa sekä nyt lausuttavassa hallituksen esitysluonnoksessa sivuutetaan täysin se tosiasia, että tämän kaltaisissa tehtävissä on - ainakin Suomessa - kyse ns. monipartiotehtävistä eli tehtävistä, johon varaudutaan usean partion voimin. Näin varmistetaan poliisitoiminnan työturvallisuus ja asianmukaisuus kaikille osapuolille.

**Työturvallisuus**

Työturvallisuuteen liittyy olennaisesti partioiden yhtenäiset toimintatavat ja yksiselitteinen johtamisjärjestelmä, jossa päätöksenteko ja sen tuoma vastuu kohdentuu oikealle henkilölle. Olemme nostaneet tämän asian esille edellisellä lausuntokierroksella. Tähän asiaan ei ole vastausta hallituksen esityksessä. Kysymys on operatiivisesta asiasta, mutta sillä saattaa olla lainsäädännöllisiä vaikutuksia, kehen vastuu juridisesti kohdentuu, jos esimerkiksi vieraan valtion alueella joutuu käyttämään voimakeinoja, jotka päättyvät kohdehenkilön menehtymiseen. Esityksessä viitataan hyvin ylimalkaisesti esiin nostettuun ongelmaan:

*”Suomen Poliisijärjestöjen Liitto nosti esille myös yhteistyön toteuttamisen käytännössä ja miten siihen liittyvät mahdolliset ongelmat, kuten yhteistyön edellyttämän tilannejohtamisen ja viestinnän toimivuuden sekä tietojärjestelmien käytön. Ennen sopimuksen soveltamisen aloittamista Suomen ja Ruotsin poliisin tulee sopia selkeät ja yksiselitteiset menettely- ja viestintätavat ja yhteistyöhön osallistuvat poliisimiehet tulee kouluttaa, jotta he osaavat kiiretilanteissa toimia sovittujen menettelytapojen mukaisesti. Näissä on kyse käytännön toimintatavoista.”*

Hallituksen esityksessä arvioidaan koulutuksen kestoksi 82 tuntia.
*” Kertaluontoisesta koulutuksesta ja ylläpitokoulutuksesta aiheutuu kuluja, joiden tarkkaa määrää ei voida vielä arvioida. Koulutuksen tuntimääräksi on arvioitu 82 tuntia. Tämän lisäksi ylläpitokoulutukset tulisi järjestettäväksi rinnakkain Ruotsin kanssa huomioiden lainsäädännön ja ohjeiden muutokset molemmissa valtioissa.”*

Tuntimäärää voinee pitää kohtuullisen pienenä, jos huomioidaan, että kyseisessä ajassa pitäisi sisäistää mm. kohdemaan rikoslaki, poliisilaki, pakkokeinolaki ja esitutkintalaki. Näiden lisäksi pitäisi ymmärtää kohdemaan poliisin organisaatiorakenne, käskyvaltasuhteet, toimintatavat sekä erityisesti voimankäytön perusteet ja konkretia. Opiskelussa tulisi olla runsaasti käytännön harjoitusta, jotta sisäistyksen voitaisiin todeta toimivan myös käytännössä.

Opiskelun lisäksi tulisi kiinnittää huomiota erityisesti käytännön varustukseen mm. viestivälineiden osalta. Miten taataan työturvallinen työympäristö, jos partioilla ei ole yhteisiä viestivälineitä ja miten tällöin turvataan johtamisjärjestelmän toiminta.

Hallituksen esityksessä olevassa 8. artiklassa todetaan seuraavaa:

*Koulutus. Artikla sisältää yhteistyöhön osallistuvien virkamiesten koulutusta koskevia määräyksiä. Kummankin osapuolen vastuulla on varmistaa omien toimivaltaisten virkamiestensä osalta, että yhteistyöhön osallistuvilla virkamiehillä on tehtävään tarvittavat taidot, tiedot ja varusteet. Osapuolet toimivat yhteistyössä sovittaakseen yhteen ja järjestääkseen yhteistä koulutusta mahdollisuuksien mukaan. Työnantaja vastaa siitä, että yhteistyöhön osallistuvilla poliisimiehillä on riittävät tiedot ja taidot tehtävien suorittamiseksi. Koska kyse on perusoikeusherkästä toiminnasta, riittävä koulutus on ehdoton edellytys toiminnan aloittamiselle. Koulutuksen tulee sisältää erityisesti Suomen ja Ruotsin lainsäädäntöön perehtymistä sekä kielikoulutusta.”*

**Oikeusturva**

Hallituksen esityksessä otetaan kantaan erityisesti kansalaisten oikeusturvaan. Asia on todella tärkeä, mutta samalla näyttää viranomaisten, poliisimiesten, oikeusturva unohtuneen täysin. Ongelmalliseksi muodostuu rikosoikeudellisen vastuun osalta esimerkiksi oikeudenkäynti kulut esimerkiksi avustaja tai tulkki. Kuka korvaa kulut ja millä perusteella. Voiko Ruotsissa toimiva poliisi, jota epäillään rikoksesta, saavansa samalla periaatteella juridista apua kuin Suomessa.

Toisen merkittävän ongelman muodostaa ylimpien laillisuusvalvojien toimivalta. Millä periaatteella ja oikeudella ylin laillisuusvalvoja kuulee vieraan valtion virkamiestä. Onko hänellä oikeus antaa huomautus tai käyttää oikeuskeinoja vieraan valtion virkamiestä kohtaan. Ylimpien laillisuusvalvojien toimivalta asettaa myös kansalaisten oikeusturvaan epäselvyyksiä mahdollisissa kantelutapauksissa.

Virkamiehen oikeusturva ja oikeusturvan kustannusten kohdentuminen vaikuttaa tällä hetkellä olevan epäselvää. Toimintamekanismien tulisi olla luotu ja päätetty ennen kuin mahdollinen ensimmäinen tapaus konkretisoituu.

**Työtapaturmat**

Työtapaturmien osalta noudatetaan työtapaturma- ja ammattitautilakia. Tämä saattaa soveltua kyseiseen toimintaan, mutta ennakoimattomia kustannuksia saattaa syntyä esimerkiksi siirtokustannukset tai tulkkauskustannukset. Myös käytännön kysymyksiin tulisi löytää vastaus ennen todellista toimintaa.

**Lopuksi**

Lainsäädäntö jättää paljon avoimia kohtia käytännön toteuttamisen osalta. Näihin kysymyksiin olisi hyvä löytää vastaus ennen toiminnan aloittamista. Poliisitoimintaa pohjoisessa on hyvä kehittää, mutta kentältä saadun palautteen perusteella, isoimmat toiminnalliset poliisitoimen ongelmat liittyvät resursseihin ja niiden käyttöön. Ennalta suunniteltu yhteistyö Ruotsin poliisiviranomaisten kanssa sujuu hyvin esimerkiksi yhteisten tutkintaryhmien kohdalla. Yhteistyön kehittäminen ja parempi mahdollistaminen, tuottaisi todennäköisesti laajempaa turvallisuuden tunteen kasvua, kuin hyvin epätodennäköisesti Suomen puolella nähtävä ruotsalainen poliisiauto.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry

Jonne Rinne
puheenjohtaja

Mika Nygård
järjestöpäällikkö

*Suomen Poliisijärjestöjen Liittoon kuuluu runsaat 11 000 jäsentä poliisista, oikeusministeriön hallinnonalalta ja hätäkeskuslaitoksesta.*

Asemamiehenkatu 2, FI-00520 Helsinki
+ 358 9 3484 2400
Y-tunnus 0202256-1
spjl.fi

99 Me turvaamme selustasi.